ఎదురులేని మనిషి

ఎన్టీఆర్ జీవితచరిత్ర

– డా. నందమూరి లక్ష్మీపార్వతి

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనసాగింపు)

చదువే 'తారక 'మంత్రం

"అంబపలుకు. జగదంబ పలుకు. కంచిలోని కామాచ్చి పలుకు. మధుర మీనాచ్చి పలుకు. కొండదేవత పలుకు. కోయదొర పలుకు. " భుజాన గుడ్డ సంచి తగిలించుకుని, తలలో ఈకలు పెట్టుకుని, ముఖాన కుంకుమబొట్టు పెట్టుకుని కోయదొర పెద్దగా అరుస్తూ వీధమ్మట వస్తుంటే పిల్లలంతా వెంటపడ్డారు. ఆడవాళ్ళంతా వడ్లు పెట్టి చేతులు చూపించుకుంటున్నారు. రామయ్య ఇంటికెదురుగా రాగానే "కోన్వస్మిన్ సాంప్రతం లోకే... గుణవాన్కశ్చవీర్యవాన్" అని చదువుతున్న శ్లోకం వినిపించింది. ఆ గొంతు మరీ చిన్నపిల్లవాడిదిలా వుండటంతో కోయదొర ఆశ్చర్యంగా లోపలికెళ్ళాడు. కుమారస్వామిలా తండ్రి ఎదురుగా కూర్చుని వల్లెవేస్తున్న బాలరాముడిని కొంచెం సేపు తీక్షణంగా చూస్తుండిపోయాడు. లోపలికొచ్చిన కోయదొరను బాలరాముడు కళ్ళు విప్పార్చుకుని చూసాడు.

రామాయణం నేర్పిస్తున్న రామయ్య తలెత్తి చూసి –

"ఏంటి దొరా! ఎప్పుడొచ్చావు? కూచో" గోనెపట్టా చూపించాడు.

"అట్టనే కూకుంట దొర. బిడ్డ మీకేమవుతాడు. సందమావనాగున్నడు"

"కొడుకే. మా మరదలి బిడ్డను దత్తు అనుకున్నాం" కొడుకువైపు మురిపెంగా చూస్తూ అన్నాడు రామయ్య.

"ఈ బిడ్డ మొగంలో రాసోళ్ళ కళుంది. శానా మంచి జాతకం. మీరే చూత్తురు ఈ దొరమాటేంటో"

"ఏంటేంటి? సరిగా చెప్పు. మా అబ్బాయి పెద్ద చదువు చదువుతాడా?" చంద్రమ్మ ఆత్రంగా అడిగింది.

"పెద్ద యాక్టరవుతాడా?" రామయ్యగారంతకంటే తొందరగా అడిగాడు.

"యాక్టరూ గీక్టరూ అంటే వూరుకునేది లేదు. ఇదిగో దొరా! నా కొడుకు కలెక్టరవుతాడని చెప్పు." చంద్రమ్మ మాటల్లో పంతం.

"ఏం యాక్టరేమన్నా తక్కువా?" రామయ్య రోషంగా అన్నాడు.

"దొరసానమ్మా మీ బిడ్డ రాజవుతుండు. ఒకనాటికి ఈ భూమినే ఏలబోతుండు. జనమంతా ఈ బిడ్డ బొమ్మను చూత్తురు. ఇంటో పెట్టుకుని కొలుత్తురు. దొరమాటలో పొల్లులేదు. సూసుకోండి. దొరా! ఎల్లొత్తా. ఒక పొగాకు కాడుంటే ఇప్పించు"

"వుండుండు పొగాకేంటి. అన్నం కూడా తినిపోదువుగాని. ఏవే కోయదొర కన్నం పెట్టు"

"మంచిది దొర. అమ్మచేతి బువ్వతిని శానారోజులాయె."

కోయదొర అన్నం తిన్నాక నాలుగు పొగాకు కాడలిచ్చి పంపాడు రామయ్య.

సాయంత్రం లక్ష్మయ్య పొలం నుండి రాగానే రామయ్య ఎదురెళ్ళి కోయదొర చెప్పిన మాటలన్నీ చెప్పేసాడు. లక్ష్మయ్య పట్టించుకోకపోవటం ఆయన ఆనందానికేమంత అంతరాయం కలగలేదు.

అప్పటికి లక్ష్మయ్య వేరుపడి దగ్గర దగ్గర సంవత్సరం కావస్తున్నది. కరణం సమక్షంలో చౌదరి తనకు మూడెరకాలుంచుకుని మిగిలింది సమానంగా కొడుకులకు పంచేసారు. పంపకాల తర్వాత పూర్వపు ఆప్యాయతలు లోపించినట్లయింది. మనసు విప్పి పెద్దగా మాట్లాడుకున్నది లేదు. కలసి భోజనం చెయ్యటం మర్చిపొయ్యారు. ఆస్తుల్లోనే కాక అంతరంగాల్లో కూడా విభజన జరిగినట్టున్నది. ఎదురుపడితే ఏదో మొహమాటం. కనిపించని గోడలేవో మనిషికి మనిషికి మధ్యన కట్టినట్లయింది. ఊరంతా బాధపడుతున్నారు. కాళ్ళూ చేతులూ వుంటే సంపూర్ణమైన మనిషి, అందరూ వుంటేనే సమగ్రమైన కుటుంబం.

ఒక వారం రోజులు ఆ పరిస్థితి చూసాక లక్ష్మయ్య వేరే వెళ్ళిపోతున్నాని చెప్పాడు. రాజయ్య కూడా కల్వపూడి వెళ్ళి అక్కడే స్థిరపడతానన్నాడు. భోషాణం మీద పడుకున్న చౌదరి మౌనంగా తలపంకించారు. అప్పటికే పదేళ్ళు పైన పడ్డట్టుగా క్రుంగిపోయి వున్నారు. మహాలక్ష్మమ్మకి దుఃఖం వుప్పెనలా వచ్చిపడింది. ఆమెకు గతమంతా ఒక్కసారి కళ్ళముందు నిలబడింది.

నూతన వధువుగా ఆ యింట అడుగు పెట్టినప్పుడు పెద్ద సంసారం, అత్తమామలు, ఆడపడుచులు. చిన్న పూరిల్లే అయినా ఎంత కలసి మెలసి వున్నారు. తనెంత ఒద్దికగా వాళ్ళలో ఇమిడిపోయింది. అన్ని బాధ్యతలూ నెరవేర్చుకుని భర్త, తను కష్టపడి ఆస్తిని పెంచుకుంటూ వచ్చారు. లక్ష్మయ్య కడుపులో వున్నప్పుడు పాత యిల్లు పడేసి కొత్తిల్లు కట్టుకోవాలనుకున్నప్పుడు ఎంతో సంబరం. ఆ పరిస్థితుల్లో కూడా భర్త వద్దన్నా స్వయంగా ఇటుకలు మోసింది. ఒక్కొక్క ఇటుక పేర్చి కడుతుంటే పైకి లేస్తున్న ఇంటిగోడల మాదిరిగానే తన సంసారం పైకొస్తున్నందుకు ఆనందం. తనకి ఇప్పటికీ గుర్తే. లక్ష్మయ్య బారసాల, గృహప్రవేశం ఒకేసారి జరిగాయి. కొత్తింట్లో గదులనిండా పూర్ణాలు, గారెలు, లడ్లు, పులిహోర, అన్నం రాసులుగా వండిపోసారు. బంధువుల సందడి. రాత్రివరకూ ఎవరో ఒకరు వస్తూనే వున్నారు. తినిపోతూనే వున్నారు. పాలేళ్ళకు, పక్కూరి మాలాళ్ళకు ఆయన మిరాశులు ఇస్తానే వున్నారు. భర్త చూపే ప్రేమాభిమానాలు, నౌకర్లిచ్చే గౌరవమర్యాదలు. కాలం ఎట్లాగడిచి పోయిందో తెలియలా. నలుగురు మగపిల్లలు, ముగ్గురాడపిల్లలు పుట్టారు. వాళ్ళంతా బుద్ధిమంతులని ఊరంతా అంటుంటే పొంగిపోయింది. పిల్లల్లో ఎవరికి బాగోలేకపోయినా మిగిలిన పిల్లలంతా దిగులుగా కూర్చునేవాళ్ళు. ఒకేచోట పెరిగిన వాళ్ళు నేడు వేరుపోవటం ఏమిటి? ఒకే పేగు తెంచుకుని పుట్టిన వీళ్ళు ఆ పేగునే నాలుగుముక్కలుగా తుంచుకుంటున్నారా! ఇంత కష్టపడి కట్టుకున్న ఇల్లు ఇప్పుడెవరికి అవసరంలేదా? ఇన్నాళ్ళలో 'వేరు' అనే ఆలోచన ఒక్కసారి వచ్చినా మనసు కొంత కుదుట పర్చుకునేదేమో. ఒక్కసారిగా వీళ్ళెందుకు గుండెల్లో పొడుస్తున్నారు. మనవళ్ళ ముద్దుముచ్చటల్లో కృష్ణారామా అనుకుంటూ రోజులు వెళ్ళదీయాల్సిన ఈ వయసులో తలోదారి పోవటం ఏమిటి? తన కళ్ళముందే బిడ్డలంతా కలసి మెలసి కోడళ్ళతో తిరుగుతుంటే వాళ్ళ చేతుల్లో దాటి పోవాలనుకుంది. కానీ జరుగుతున్నదేమిటి? చౌదరి కుటుంబమే కుటుంబం అని అందరు చెప్పుకుంటుంటే ఈ గౌరవమర్యాదలు తెంచుకుని తన బిడ్డలు వెళ్ళిపోతున్నారు. తలచుకునే కొద్దీ గుండె తట్టుకోలేనంత ఏడుపు తన్నుకొస్తున్నది. సన్నగా వుండే ఆమె శరీరం సుడిగాలిలో చిగురుటాకులా వణికిపోతున్నది. నాడూ నేడూ ఎంతోమంది తల్లులకామె ప్రతినిధి. పెంచుకున్న మమతలు ఏదోనాడు త్రెంచు కోవాలన్న నగ్నసత్యమిది.

"ఎందుకా ఏడుపు. అడ్డాలనాడు బిడ్డలు గాని గడ్డాలనాడు కాదుగా వాళ్ళ కాళ్ళమీద వాళ్ళు బతుకుతామన్నప్పుడు బాధపడటమెందుకు?" చౌదరి మందలించేసరికి మహాలక్ష్మమ్మ కొంత తేరుకుని కోడలు మసక మసగ్గా కనిపించింది. మళ్ళీ ఆమెకు ఏడుపు ముంచుకొచ్చింది. ఒక్కసారి కోడలిని వాటేసుకుని "చూసావా వెంకట్రావుడూ, మీ ఆయనెంత పనిచేసాడో?"

ఎప్పుడూ మొఖాన బొట్టు చెరగనీయక చిరునవ్వుతో మహారాణిలా వుండే అత్తని ఆ స్థితిలో చూసేసరికి వెంకట్రావమ్మకి కడుపు తరుక్కుపోయింది. ఈ వారం రోజులకే నడుము వంగిపోయి ముసలితనం కొట్టొచ్చినట్టు కనిపిస్తున్నది.

"ఊరుకో అత్తమ్మా! వీళ్ళ పట్టుదలలు వీళ్ళవే కానీ మనమాట వినిపించుకోరు"

"అరే తారకరావుడూ వేరు పోతారంట్రా" మనవడిని ఎత్తుకుంటూ అన్న మాటలకు వెంకట్రావమ్మ దుఃఖం ఆపుకోలేక కొంగు నోటికడ్డం పెట్టుకున్నది.

"పిచ్చిదానా! ఏది శాశ్వతం? మనుషులే పోతున్నాం. రేపుంటావో లేవో చెప్పలేం. అట్టాంటిది. ఏరుపడ్డారని ఏడవటం ఎందుకు? ఎక్కడున్నా బిడ్డలు చల్లగా వుంటే చాలు. లచ్చయ్య ఊరిడిచి పోడుగా, లే అమ్మాయి బాధపడతది. లే...లే.. తారకానికి అన్నం పెట్టు" చౌదరి భార్యను శాంతపరిచారు.

వేరే ఇల్లు చూసుకుంటున్న లక్ష్మయ్యని రామయ్య తనింట్లోనే వచ్చి వుండమన్నాడు. "మేం మాత్రం పదిమందిమున్నామా? వేరే ఇల్లెందుకు? ఒకళ్ళకొకళ్ళు తోడుగా వుంటాం" లక్ష్మయ్య కాదనలేకపోయాడు. చౌదరి ఇంట్లో మాత్రం దీనికి కారకుడు రామయ్యనే అభిప్రాయం బలపడింది. జరుగుతున్న మార్పులకు వెంకట్రావమ్మ లోపల్లోపల బాధపడిపోయింది. రోజూ అత్తగారింటికెళ్ళి వస్తూనే వున్నా మునుపటి ప్రేమలు లేవు. బాబాయిలు తారకరాముడిని ముద్దు చేయటం కూడా తగ్గింది. సుబ్బయ్యకి మగసంతానం కలగటంతో నానమ్మ చూపు పెద్ద మనవడి మీద లేదు. నాగయ్య మాత్రం ఒదిన చేతి భోజనం మానలేదు.

తారకరాముడు రామయ్య శిక్షణలో రోజురోజుకు మెరుగులు దీరుతున్నాడు. ఆయనకున్న సాహిత్య పరిచయం ఈ పిల్లవాడికెంతో ఉపయోగపడుతున్నది. గుండెల మీద పడుకోపెట్టుకుని నేర్పే రామాయణం, శతకపద్యాలు ముద్దుముద్దుగా బాలరాముడు పలుకుతుంటే ముచ్చట పడనివాళ్ళు లేరు.

రాత్రిపూట ఆయన చెప్పే పురాణ కథలు, వీరుల గాథలు ఆశ్చర్యంగా వింటూ అలాగే నిద్రపోయేవాడు. తెలియకుండా నాడు వేసిన బీజం ఒకనాటికి మహావృక్షమవుతుందని ఎవరూహించారు? భవిష్యత్తుకు మంచి పునాది ఆనాడే పడింది. నడవడిక బాల్యంలోనే దిద్దుకోగలిగాడు.

జీవనప్రమాణంలో ఒక సంవత్సరాన్ని తగ్గిస్తూ ఐదో సంవత్సరం రానే వచ్చింది. జన్మనిచ్చేది తల్లి అయితే జ్ఞానాన్నిచ్చేది గురువు. లౌకికాన్నుండి అలౌకికానికి, విషయాన్నుండి నిర్విషయానికి, మానవత్వం నుండి మహనీయత్వం వరకు ఎదిగించేది చదువు. సంస్కారంతో కూడిన చదువు మంచి జీవితానికి పునాది వేస్తుంది. అటువంటి విద్యను అందించిన ఘనత శ్రీవల్లూరి సుబ్బారావుకే దక్కుతుంది. నెలజీతాలు లేకపోయినా, ఆయన ప్రతిరోజూ నిడుమోలు నుండి నడిచి నిమ్మకూరు వచ్చేవారు.

విచిత్రమేమిటంటే అప్పటికి అటువాళ్ళ మూడు తరాలకు ఇటు వీళ్ళ మూడు తరాలకు ఆయనే గురువు.

ఐదవ ఏట బాలరాముడి అక్షరాభ్యాసం అట్టహాసంగా చేయించాడు రామయ్య. పిల్లలందరికి పలక, బలపం, పప్పుబెల్లాలు పంచారు. తారకరాముడి ముఖవర్చస్సు చూసి ముగ్ధులైపోయిన సుబ్బారావు ఆ పిల్లవాడిని తన ప్రక్కనే కూర్చోబెట్టుకున్నారు. అలవాటు ప్రకారం ఒక కుర్రాడిని లేపి 'అరే రంగా! సరస్వతీ ప్రార్థన చెప్పు' అన్నారు. "సారసతీ! నమత్తుబ్బేం.. తుబ్బేం... తుబ్బేం.." కళ్ళు తేలవేసి గుర్తుకు రాక తన్నుకుంటున్న కుర్రాడిని రెండు తగలనిచ్చారు.

"ఎప్పటినించిరా వెధవా! ఈ ప్రార్థన నేర్పిస్తున్నది"

"అదేనండి మర్చిపోతున్నానండి."

"ఈ జన్మకి రాదురా నీకు. వెంకటేశూ! నువ్వు చెప్పు."

"మరేనండి. ముందు ఒక్కటే వచ్చిందండి. సరసతీ నమస్సుబ్బ్యం రూపం. కామ...వదం.. ఎక్కిళ్ళు పెడుతూ చెబుతుంటే అందరూ ఘొల్లున నవ్వారు.

రామయ్య ఆసక్తిగా గమనిస్తూ కూర్చున్నాడు. "నా వల్ల కావటం లేదయ్యా రామయ్యా ఈ పిల్లలకి నేర్పటం. మీరు నయం చెప్పింది చెప్పినట్టు అనేవాళ్ళు. అరేయ్ తప్పు లేకుండా ఎవరు చెబుతారో చెప్పండి"

ఎవ్వరూ మాట్లాడలేదు కానీ బాలరాముడు పైకిలేచి చేతులు కట్టుకుని "నేను చెబుతానండి" అన్నాడు.

మాష్టరుగారు ఆశ్చర్యంతో "ఏమిటీ? నువ్వు చెబుతావా? చెప్పు"

"సరస్వతీ నమస్తుభ్యం వరదే కామరూపిణీ

విద్యారంభం కరిష్యామి సిద్ధిర్భవతుమే సదా

పద్మపత్ర విశాలాక్షీ! పద్మ కేసర వర్ధినీ

నిత్యం పద్మాలయాం దేవీంసామాంపాతు సరస్వతీ"

సుబ్బారావు నోరు తెరుచుకుని చూస్తుండిపోయారు. ఉచ్చారణలో లోపం లేకుండా చక్కగా శ్లోకం చెప్పటం, పైగా ఇంత చిన్నపిల్లవాడు? నెలలతరబడి ఓనమాలే రాని ఈ పల్లెటూళ్ళో సంస్కృత భాష దోషం లేకుండా పలకటం ఎంతో ఆనందాన్ని కలిగించింది.

"ఎక్కడ నేర్చుకున్నావు బాబూ?"

"మా నాన్న చెప్పాడు."

"ఇంకా ఏమొచ్చు"

"చాలా వచ్చు. బాలరామాయణం, వేమన పజ్జాలు, సుమతి పజ్జాలు" కళ్ళు గుండ్రంగా తిప్పుతూ చెప్పిన మాటలకు ఆయనకెంతో ముద్దొచ్చింది. రామయ్యను అభినందించాడు.

తారకరాముడి విద్యాభ్యాసం ఒకటవ తరగతి నుండి రెండవ తరగతికి వచ్చింది. రామయ్య ఆంధ్రనామ సంగ్రహం మొదలుపెట్టాడు. ఏడేళ్ళ వయసొచ్చేసరికి ప్రతి శుభకార్యానికి 'తారకం బాబుతో రామాయణం చెప్పించండ'నటం పరిపాటయింది.

పొట్టినిక్కరు, మోచేతులవరకు చొక్కా, చేతికి మురుగులు, మెళ్ళో పులిగోరు, కాలికి కడియాలు, మొఖాన బొట్టుపెట్టుకుని పద్మాసనం వేసుకుని బుద్ధిగా రామాయణం చెబుతుంటే ఆనాటి ప్రహ్లాదుడే గుర్తుకొస్తున్నాడు వాళ్ళకి. దేవుడి ముందు కూర్చున్నట్లు భక్తిగా కూర్చుని వింటున్నారు.

ఆనాడు చదువులే తక్కువ. ఆ బ్రాహ్మణ్యంలో పురాణ పరిచయం మారుమూల పల్లెటూళ్ళో మరి తక్కువ. ఏడేళ్ళ వయసుకే రామాయణం చెప్పటమంటే అందరికీ కష్టం కదా. దానికి తోడు బాలరాముడి గుణగణాలు. నిండుకుండలా తొణకక బెణకక వుండే బాలరాముడంటే ఊరందరికీ ప్రాణ. నోరారా "తారకం బాబూ" అని పిలుచుకుంటారు. పిల్లలెవరన్నా అల్లరి చేసినా, అసభ్యంగా మాట్లాడినా, వూళ్ళో తగువులు ఇంటి మీదికి తెచ్చినా, ఆటల్లో తన్నులు తినొచ్చినా. సరిగా బడికెళ్ళకపోయినా వాళ్ళ తల్లిదండ్రులు "రామయ్య కొడుకుని చూసి నేర్చుకో" అనేవారు. "పిల్లాడంటే పిల్లాడా? మాణిక్యంలాంటోడు. పుటకతో పాటు మంచి గుణం కూడా యిచ్చాడు దేవుడు. ఇట్టాంటి బిడ్డ ఒక్కడున్నా చాలు" అనుకునేవాళ్ళు. అయితే దానికి భిన్నంగా త్రివిక్రమరావు రోజుకో తగువు ఇంటికి తెచ్చేవాడు రామయ్య దృష్టి తారకరాముడి మీదే తప్ప త్రివిక్రముడి మీద లేకపోవడంతో అతని అల్లరికి అంతులేకుండా పోయింది. వెంకట్రావమ్మ, లక్ష్మయ్య కూడా చిన్నకొడుకు మీదనే కొంచెం ఎక్కువ ప్రేమ చూపించడంతో అతడు ఆడింది ఆట, పాడింది పాట. అన్నతో పాటు బడికి బయలుదేరి దారిలో అన్నా! బలపం మర్చిపోయాననో, పలక మర్చిపోయాననో చెప్పి, చెరువుగట్టు మీద మర్రిచెట్టు క్రింద గోలికాయలాడేవాడు. సాయంత్రం అన్నతోపాటు ఇంటికి బయల్దేరేవాడు.

"తమ్ముడూ! ఎక్కడికెళ్ళావు?"

"నాన్నతో పొలం వెళ్ళా" తమ్ముడు సమాధానం. "బడికి రాకుండా ఎందుకెళ్ళావు? పాఠాలు పోవూ"

"నువ్వు చెబుతావుగా"

"నా దగ్గర కూడా నేర్చుకోవుగా. అన్నం తినగనే నిద్రపోతావు"

"ఈ రోజు పోను. బాగా దిద్దుకుంటా. అన్నా బడికి రాలేదని అమ్మకు చెప్పొద్దు"

"నేనబద్ధం చెప్పను"

"ఈ ఒక్కరోజేగా. రేపు బడికొస్తాగా."

"సరే. అమ్మకేం చెప్పను. కానీ అడిగితే మాత్రం నిజం చెపుతా"

ఇంటికెళ్ళాక చిన్నాయన ఒకటే హడావుడి. పెద్ద కష్టపడివచ్చినట్టు "అమ్మా! ఈరోజు బాగా ఆకలేస్తుంది. అన్నం పెట్టే" తినీ తినగానే నిద్రరాకపోయినా ముసుగు కప్పి పడుకోవటం. ఎక్కడ అన్న చెబుతాడోనని భయం.

ప్రతీసారి బడి ఎగ్గొడుతున్న తమ్ముడిని తారకరాముడు బెదిరించాడు. ఇలా అయితే ఇంట్లో చెప్పాల్సివస్తుంది. కానీ లోపల్లోపల తమ్ముడిని కొడతారని భయం.

ఒకరోజు చెరువు గట్టుమీద తీరిగ్గా గోళీకాయలడుతున్న చిన్నాయన్ని రామయ్య పట్టుకున్నాడు.

"అరే వెధవాయ్! బడికెళ్ళలేదేం?"

"ఎళ్ళా"

"ఎళ్తే ఇక్కడెందుకున్నావ్?"

"బడిలేదు"

"ఎందుకని?"

"పంతులుకి కడుపులో నెప్పంట. ఆడుకోమన్నారు."

"నిజమేనా? అన్నేడి?"

"ఆ! అన్న ఇంటికి పొయ్యాడుగా!"

"సరే పద. సంవత్సరమయినా ఓనమాలు రావు గాడిదకి. తీరిగ్గా గోళీకాయలాడుతున్నాడు. చెవి మెలిపెడుతూ ఇంటికి తీసుకుపొయ్యాడు రామయ్య. అప్పటికి తారకరాముడింకా ఇంటికి రాలేదు.

రామయ్య కంగారుగా బడి దగ్గరకెళ్తే చక్కగా స్కూలు జరుగుతున్నది. తారకరాముడు తలొంచుకుని ఏదో రాస్తున్నాడు. రామయ్య మాస్టరు నడిగాడు చిన్నబ్బాయి గురించి.

"ఏం చెప్పేది రామయ్యా చిన్నాడు అసలు స్కూలుకేరాడు. ఎందుకు రాలేదంటే ఇంట్లో పనుంది. అమ్మ పంపలేదని చెబుతాడు. వాడికి మాత్రం చదువు రాదయ్యా! అన్నీ అబద్ధాలే" రామయ్య కోపంగా ఇంటికెళ్ళాడు.

కానీ అప్పటికే పరార్. రెండు రోజులదాకా నానమ్మ కొంగుచాటునుండి బయటకు రాలా.

వెంకట్రావమ్మ, లక్ష్మయ్య నవ్వుకున్నారు తప్ప మందలించకపోవటంతో రామయ్య ఆ పిల్లాడిని గురించి ఆలోచించడం అనవసరమనుకున్నాడు.

ప్రాథమిక విద్య

తారకరామారావు బాల్యం నుండి ఒక క్రమశిక్షణలో పెరిగిన మనిషి. ఎంత అపురూపంగా పెరిగినప్పటికీ అంత నియమబద్ధమైన జీవితం ఆయనిది. అంతా రామయ్య క్రమశిక్షణే కారణం. వానొచ్చినా, వరదొచ్చినా బడి మానటానికి వీలులేదు. రామయ్య భుజాన కూర్చోబెట్టుకుని తీసుకెళ్ళేవాడు. అక్కడ శుభ్రంగా కాళ్ళు కడిగి తనపై కండువాతో తుడిచి కూర్చోబెట్టి, మళ్ళీ భుజం మీద ఎక్కించుకుని తీసుకొచ్చేవాడు. ఏ రోజు పాఠాలు ఆ రోజే చదువుకోవటం, అమ్మపెట్టిన భోజనం చేయటం, హాయిగా నిద్రపోవటం. అంతే తప్ప ఆటపాటలు లేవు, అల్లరి స్నేహాలు అంతకంటే లేవు.

ఒక్క అలవాటు మాత్రం వుండేది. అమ్మ మజ్జిగ చిలికేటప్పుడు మెల్లగా వెళ్ళి వెనక నిలబడి చెయ్యి చాపేవాడు. చేతిలో ఇంత వెన్న పెట్టగానే గుటుక్కున మింగేసి అక్కడనుండి వెళ్ళిపోవటం, తల్లి ఒళ్ళంతా వెన్నరాసి, నలుగుపెట్టి స్నానం చేయించి, పెరుగుతో కలిపిన జొన్నన్నము తినిపిస్తే తిని బుద్ధిగా బడికి పోవటం - ఇదీ దినచర్య. దానికి తగినట్టే ఉత్తముడైన ఉపాధ్యాయుడు దొరికాడు. విద్యతోపాటు విజ్ఞానాన్ని, నైతిక విలువలను రంగరించి బోధించేవాడు ఆయన. గ్రామస్థులకు సుబ్బారావుగారంటే ఎంతో గౌరవం. ఇంటికి వెళ్ళేటప్పుడు ఆయన రెండు సంచులనిండా మోసుకుపోవలసిందే పెరట్లో కూరగాయ కాసినా మొదటికాపు ఆయనకే. చదువే కాకుండా గ్రామస్థులకు ఉత్తరాలు, ప్రాంశరినోటులు రాసి పెట్టేవారు. ఆయన శిక్షణలో తారక రామారావు మూడు తరగతులు పూర్తి చేసుకున్నాడు. పెద్ద బాలశిక్ష, ఆంధ్రనామసంగ్రహం, కొంత వరకు ఎక్కాలు, లెక్కలు నేర్చుకున్నాడు.

అయితే బ్రిటిషు పాలనతో, అనాదిగా వస్తున్న భారతీయ సంస్కృతిలో, అనూచానంగా సాగివస్తున్న సంప్రదాయ వాహినిలో మార్పులు అప్పుడప్పుడే చోటు చేసుకుంటున్నాయి.

ముఖ్యంగా మతవ్యాప్తి కోసం తెల్లవాళ్ళు ప్రవేశపెట్టిన ఆంగ్ల విద్యావిధానం పట్ల భారతీయులు ఆకర్షితులవుతున్నారు. స్వదేశీ విద్యకంటే వాళ్ళ భాష నేర్వడమే గొప్పగా భావిస్తున్నారు. నగరాల్లోనే కాక అక్కడక్కడా గ్రామాల్లో కూడా ఈ వ్యామోహం వ్యాపిస్తున్నది. సంధ్యావందనం కంటే వచ్చీరాని ఇంగ్లీషు మాట్లాడటమే బాగుంది. ముఖ్యంగా ఆనాడు ఇంగ్లీషు నేర్వకుండా ఒక ఉన్నత స్థితికి రాలేమనే అపోహకూడా ఏర్పడింది. ఇంగ్లీషు వాళ్ళ గౌరవం పొందాలన్నా, మంచి ఉద్యోగం చేయాలన్నా ఆంగ్లభాష తప్పనిసరి. ఈ అభిప్రాయం రామయ్యలో కూడా పాతుకుపోయింది. అనేకమంది నాగరికుల పరిచయంతో, ఆధునిక జీవితాల తీరుతెన్నులు, ప్రభుత్వ విధానాలు కొంతవరకు ఆయన అర్థం చేసుకున్నాడు. పాశ్చాత్య సంస్కృతి పట్ల వ్యామోహంతోనే ఆ ఊళ్ళో మొదటగా కోటు తొడిగాడు. అందుకే అవురుపూడి మునసబు ఇంట్లో ఇంగ్లీషు బడిపెట్టారని తెలిసి అక్కడ దత్తపుత్రుడిని నాల్గవ తరగతిలో చేర్పించాడు. రోజూ భుజం మీద మోసుకువెళ్ళి మోసుకొచ్చేవాడు. తారకరాముడు అప్పుడే నేర్చుకుంటున్న ఇంగ్లీషు పదాలు విని చంద్రమ్మ కొడుకు కలెక్టరు అయినట్టే ఊహించుకుని మురిసిపోతున్నది. ఎవరైనా బంధువులు ఇంటికొస్తే కొడుకు గొప్పతనం తెలియాలని ఇంగ్లీషు మాట్లాడమనేవారు. బాలరాముడు తనకొచ్చిన ఎ,బి,సి,డి వరసగా చదివి, ఏ.ఎన్.టి - యాన్ట్ చీమ, బి.ఏ.జి - బేగ్ సంచి, సి.ఏ.టి - కేట్ పిల్లి అని పదాలు చెపుతుంటే వచ్చిన వాళ్ళు నోళ్ళు తెరుచుకుని వింటూ వుండటం రామయ్యకు బోలెడు సరదా. చంద్రమ్మకెంతో మురిపెం.

అవురుపూడిలో నాల్గు, ఐదు తరగతులు పూర్తి అయ్యాయి. ఆపై చదువు ఎక్కడ చదివించాలనే బాధ రామయ్యది. ఇంటిముందు అరుగుమీద కూర్చుని చుట్ట కాల్చుకుంటూ ఇదే ఆలోచనలో ఉన్న రామయ్యని కుదరవల్లి నాగభూషణం పలకరించాడు.

"ఏం రామయ్యన్నా! ఏంటాలోచిస్తున్నావు?"

"ఏం లేదు తమ్ముడూ, ఇప్పుడేనా రావటం"

"ఆ, ఇప్పుడే బస్సు దిగొస్తున్నా"

"ఏంటి? కాపురం విజయవాడలో పెట్టేసావు?"

"మరేం చెయ్యను ఉద్యోగం అక్కడే కదా? పిల్లలకు మంచి చదువులు చెప్పించుకోవాలంటే ఈ పల్లెటూళ్ళో ఏం కుదురుతుంది"

"అది నిజమేగానీ అక్కడ మంచి బళ్ళున్నాయా?"

"మంచి బళ్ళే వున్నాయ్. ఏంటి సంగతి?"

"ఏం లేదు. మా తారకాన్ని అక్కడచదివిస్తే ఎలా వుంటుంది?"

"బాగానే వుంటుంది. కానీ రోజూ బెజవాడ ఎట్టాపోతాడు? పిల్లాడు చిన్నాడు గదా."

"అదే ఆలోచిస్తున్నా. నేను కూడా కాపరం అక్కడ పెడితే ఎట్టావుంటుందని?"

"తారకాన్ని చదివించాలని ఎంత పట్టుదలన్నా నీకు. ఎక్కడన్నా ఇల్లు చూడమంటావా?"

"చూద్దాం. రేపు నేనుగూడా నీతో వస్తా"

"సరే తెల్లారి ఐదుగంటలకి పోదాం" అని నాగభూషణం వెళ్ళిపోయాడు.

అనుకున్నట్టే రామయ్య, నాగభూషణంతో కలిసి బెజవాడ వెళ్ళాడు. అక్కడ మున్సిపల్ స్కూల్లో చేర్పించాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. నాగభూషణం సాయంతో గడ్డి మార్కెట్ దగ్గర నెలకు నాలుగు రూపాయల అద్దెకు పెంకుటింటిని తీసుకుని ఆ రాత్రి నిమ్మకూరు తిరిగి వచ్చేసాడు. మరుసటి రోజు సాయంత్రం భోజనాలు అయ్యాక తీరిగ్గా అన్నదమ్ములు ఇంటి ముందు మంచాలమీదకి చేరారు. వాళ్ళు మాట్లాడుకునేది ఏమిటో వినాలని అక్కచెల్లెళ్ళు గుమ్మం దగ్గర కూర్చున్నారు. మన కథానాయకుడు మాత్రం రామయ్య పొట్టమీద కాలు, చెయ్యివేసి హాయిగా నిద్రపోతున్నాడు. రాత్రిని చూడలేని పద్మాల్లా కళ్ళు ముకుళించి వున్నాయి. కొసదేరిన ముక్కు అందానికి ముచ్చటపడి ముద్దిడుతున్నట్టుగా లేత వెన్నెల కిరణం ముక్కు అంచును తాకుతున్నది. నిద్ర తాలూకు సుఖానికి చిన్ని పెదవిపై వెరిసిన పగడాల నవ్వు చంద్రున్ని పరిహాసం చేస్తున్నది. తుమ్మెద రెక్కల్లాంటి ముంగురులు పచ్చని పాలభాగం మీద కదులుతుంటే అందానికి దిష్టితీసినట్లుగా వీపు మీద పుట్టుమచ్చ కొట్టొచ్చినట్టు కనిపిస్తున్నది. ఆ రూపాన్ని ఎంత చూసినా రామయ్యకి తనివి తీరటంలేదు. తన్మయంగా కొడుకు ముఖంలోకి చూస్తుంటే అప్పటికి లక్ష్మయ్య రెండుసార్లు అడిగాడు. "ఏంటి అన్నయ్యా! మాట్లాడాలన్నావుగా, ఏంటో చెప్పు నాకు నిద్రొస్తుంది."

"ఏం లేదురా తారకానికి ఐదో తరగతి అయిపోయిందిగా. తర్వాతేం చేద్దామని?"

"ఎప్పుడు అయిపోయింది?"

"ఓరి నాయనో" తలపట్టుకున్నాడు రామయ్య.

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments